

บทวิจัย

ความรุนแรงต่อภรรยาและการให้บริการสุขภาพ ส่วนที่ 1:
ความรู้และทัศนคติของสตรีและบุรุษเรื่องความรุนแรงต่อภรรยา

Wife Abuse and Health Care Services, Part I: Knowledge and
Attitudes of Women and Men About Wife Abuse

เกสรา ศรีพิชญากา*
สุกัญญา ปริสฺญญกุล*

บทคัดย่อ

ความรุนแรงต่อภรรยาเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญ ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ และทำให้เกิดการเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่ยังไม่ทราบว่าประชาชนมีความเข้าใจและความเชื่อเรื่องนี้อย่างไร การวิจัยแบบพรรณนาเพื่อสำรวจความรู้และทัศนคติของสตรีและบุรุษเกี่ยวกับความรุนแรงต่อภรรยา รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูล 184 คน และจากแบบสอบถามในตัวอย่างที่สุ่มแบบแบ่งพวกจำนวน 1000 คน ซึ่งเป็นหญิงและชาย และอยู่ในจังหวัดสุโขทัยและเชียงใหม่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 61 อยู่ในเขตชนบท วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ยและสถิติที่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้และทัศนคติเรื่องความรุนแรงต่อภรรยาเท่ากับ 56.9 และ 59.3 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน กลุ่มที่มีการศึกษาสูง เป็นนักศึกษาหรือประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ฐานะทางเศรษฐกิจสูง และพักอยู่ในตัวเมือง มีคะแนนความรู้และทัศนคติสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อมูลเชิงคุณภาพทำให้ทราบความเข้าใจและความเชื่อของผู้เข้าร่วมวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงต่อภรรยามากขึ้น ข้อเสนอแนะคือควรมีการให้ความรู้และปลูกฝังทัศนคติเรื่องความรุนแรงต่อภรรยาให้แก่สตรีและบุรุษในภาคเหนือ

คำสำคัญ: ความรู้, ทัศนคติ, ความรุนแรงต่อภรรยา

* รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Abstract

Wife abuse is a major health problem resulted from multi-factors and leading to both physical and mental illness. However, lay persons' understanding and beliefs about wife abuse is unknown. This descriptive study explored knowledge and attitudes of women and men about wife abuse using focus group interviews and in-depth interviews among 184 persons, as well as questionnaires distributed to 1000 subjects recruited by cluster-random sampling techniques. The subjects equally consisted of women and men, residing in Sukhothai and Chiang Mai. Approximately, 61% resided in rural areas. Qualitative data were analyzed using content analysis whereas means and t-test were employed for quantitative data analysis. The results indicated that the average scores of knowledge and attitudes were 56.9 and 59.3 out of 100, respectively. The respondents having the following characteristics had significantly higher levels of knowledge and attitudes: higher education, being students or government officials, higher economic status, and residing in urban areas. The studied subjects' understanding and beliefs about wife abuse were elaborated through qualitative findings. It is recommended that knowledge and attitudes about wife abuse should be enhanced among women and men in the northern region.

Keywords: Knowledge; Attitudes; Wife abuse

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจงานวิจัยทุกทิวี่ปรวมทั้งหมด 36 ประเทศ พบว่าสตรีถูกสามีหรือคนรักทำร้าย ร่างกายมีแตกต่างกันไปตั้งแต่ร้อยละ 10 ถึง 69 (World Health Organization, 1999) การสำรวจ ในกรุงเทพมหานครพบร้อยละ 20 (Hoffman, Demo, & Edwards, 1994) ในจังหวัด อุบลราชธานี พบร้อยละ 36 (เหมวรรณ เหมะนัค, 2533) ในกรุงเทพมหานครและนครสวรรค์ พบร้อยละ 28 สำหรับทางกาย และร้อยละ 38 สำหรับทางจิตใจ (กฤตยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา, วาสนา อิมเอม, และอุษา เลิศศรีทันดร, 2544) ในจังหวัดเชียงใหม่และ สุโขทัยพบร้อยละ 20 สำหรับทางกาย และ ร้อยละ 27 สำหรับทางจิตใจ (เกสรฯ ศรีพิชญากา

และสุกัญญา ปริสัญญกุล, 2548) สตรีที่ถูก ทำร้ายโดยสามีได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกาย และจิตใจตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงกับเสียชีวิต หากไม่เสียชีวิตอาจเกิดความพิการ เป็น โรคจิตโรคประสาท มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมใน ลักษณะคบชู้ เป็นภรรยาบ่อย คำประเวณี เล่นการพนัน ดื่มสุรา ใช้สารเสพติด ใช้ความ รุนแรงกับบุตร

ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรง ต่อสตรีเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2536 ต่อมามีการ ประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและการ พัฒนา ณ กรุงโคโร ประเทศอียิปต์ ในปี พ.ศ. 2537 (United Nations, 1994) และการประชุม สตรีโลกครั้งที่ 4 ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศ